

יום בשורה – מלכים ב פרק ז

רבי צדוק הכהן הכהן מלובלין - צדקת הצדיק (עב-עג): מצינו בנביאים שסיפר הכתוב כל המופתים שעשה אליהו ושעשה אלישע, וזולת משאר הנביאים לא נזכר מופתיהם. וכבר אמרו ז"ל (מגילה יד.) "נבואה שנצרכה לדורות נכתבה, ושלא הוצרכה – לא נכתבה". ואם כן אותם סיפורי מופתים הם צריכים לדורות, ואע"פ שהיו רק לפי שעה, הם פתחו שערים בזה... וכך בגיחזי שחטאו היה שחמד מה שאינו שלו, התחלת תיקונו הזמין לו השי"ת בשורת ארם, כמו שאמרו ז"ל (סנהדרין ק"ז) דהמצורעים הם גיחזי ובניו, ולא תמדו לשתוק ולהרבות בביזה לעצמם כי חששו לחטא כמו שנאמר "ומצאנו עוון".

הרב ד"ר בנימין לאו (<http://www.bmi.org.il/publication.asp?subSectionId=4&contentId=993&title>): זהו סיפור של תשועה שאינו נופל משאר סיפורי הניסים הגדולים שמסופרים בתנ"ך. יד ה' פועלת במרחב הקיום האנושי ללא מגע יד אדם. רבים הם הניסים שהתחוללו בלילות אפלים שהפכו לפלאיים. יניי, אחד מגדולי הפייטנים של ארץ ישראל במאה החמישית, חיבר פיוט מיוחד לשבת הגדול, פיוט שזכה להיכנס ל"הגדה של פסח". הפיוט נקרא "אז רוב ניסים" ומובאים בו כל הניסים הגדולים שעברו על עמנו בלילות חשוכים. כל שורה מוקדשת לאחד מפרקי הניסים. רק אירוע פלאי אחד "נשמט" מזיכרונו של הפייטן. הפרק שלנו אינו מופיע שם. נראה בעליל שדעתו של יניי לא הייתה נוחה מסיפור התשועה הזו. אמנם יום בשורה גדול היה שם אך העם כולו, מהמלך היושב על כסאו ועד המצורעים שהביאו את הבשורה לא היו ראויים לה. האלימות המתפרצת מכל שורה בפרק הזה מתארת חברה מרוסקת, שהרעב והמצור רק תידדו את העלבון והריק שלה. ההפטרה מסתיימת בתיאור השליש שנרמס על ידי ההמון הצובא על השווקים. אמנם השליש קיבל את עונשו שהובטח לו על ידי הנביא, אך העם הרומס מגלה לנו את עומק עליבותו. גם רחל המשוררת הרגישה את העלבון שבהבאת הבשורה על ידי המצורעים "אך אני לא אבָּה בְּשׁוֹרֵת גְּאֻלָּה - אִם מִפִּי מְצַרְעֵהּ הִיא תְּבוֹא".

הרב חנן פורת ("מעט מן האור" תזריע-מצורע תשס"ט): השאלה "מי יביא את הבשורה" במקרא איננה עניין שבאקראי, אלא סוגיה טעונה רבת משמעות. הנה, דרך משל, קורא דוד המלך בראותו את אחימעץ בן צדוק: "איש טוב זה ואל בשורה טובה יבוא" (שמואל ב' ית, כ"ז), ואילו כאן נישאת הבשורה הטובה דווקא מפי מצורע. בנקודה זו חשה רחל המשוררת, ולאורה כתבה "אך אני לא אבָּה בְּשׁוֹרֵת גְּאֻלָּה - אִם מִפִּי מְצַרְעֵהּ הִיא תְּבוֹא". אם נלך בעקבות פרשנותה של רחל, היא עלינו לומר כי אכן לכך בדיוק מכוון הסיפור המקראי: העיר שומרון גדושה עבודת אלילים ומלאה שחיתות מוסרית. רק בחסדי ה' ניצלת היא מכף מלך ארם, ועל כן גם בשורת גאולתה באה בפנים חשוכות ומנוגעות של מצורע. ברם אם נעמיק בפרשה נגלה כי מבעד לרובד זה נחשף רובד נוסף, המפציע באפלה, ונוסך אור של חסד על כל הפרשה. הנה ארבעת המצורעים – בעיצומה של הריצה האובססיבית לאגור כסף ובגדים – עוצרים וקוראים איש אל רעהו "לא כן אנחנו עושים היום הזה יום בשורה הוא ואנחנו מחשים". נמצא אפוא שבנפשם התנוצץ לפתע אור טהור שרומם אותם עצמם, ומתוך כך חילצם מבדידותם וזיכה אותם להיות מבשרי הגאולה. נקודה מוסרית זו – אפשר שהיא המפתח לסיפור כולו, ובה טמונה תשובה לשאלה מדוע נבחרו דווקא מצורעים אלה להיות מבשרי הגאולה. זוהי מגמת ההשגחה העליונה, המבקשת להעלות ניצוצות ממעמקים, ולשבצם כיהלומים בכתרה של גאולה.

מכללת הרצוג-גוש עציון
ימי עיון בתנ"ך

יום בשורה / רחל

וארבעה אנשים היו מצרעים
פתח השער ——— ויאמרו איש
אל-דעהו: ——— היום הזה יום-
בשורה הוא (מלכים ב', ו', ג-ט)

בשֶׁכְּבֵר הַיָּמִים הָאוֹיֵב הַנוֹרָא

אֶת שְׁמֵרוֹן הִבִּיא בְּמִצּוֹר ;

אֲרַבְּעָה מִצְרָעִים לָהּ בְּשָׂרוֹ בְּשׁוֹרָה.

לָהּ בְּשָׂרוֹ בְּשׁוֹרַת הַדְּרוֹר.

בְּשְׁמֵרוֹן בְּמִצּוֹר – כָּל הָאֲרָץ כָּלָה,

וְכַבֵּד הִרְעֵב מִנְּשָׂא.

אֵד אֲנִי לֹא אֵבָה בְּשׁוֹרַת גְּאֻלָּהּ,

אִם מִפִּי מִצְרַע הִיא תְּבוּא.

הַטְּהוֹר וְבֶשֶׁר וְגֹאֵל הַטְּהוֹר,

וְאִם יָדוֹ לֹא תִמְצָא לְגֹאֵל –

אִז נִבְחַר לִי לְנִפְל מִמִּצּוֹקַת הַמִּצּוֹר

אוֹר לְיוֹם בְּשׁוֹרָה הַגְּדוֹל!